

ಬೋಸಿಂಗ್ ಬಂದಿದೆ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ?

ಆಗತ್ಯ ಉಪಕರಣವಾಗಿದ್ದ ಫ್ಯಾನ್ ಈಗ ಮನೆಯ ಒಳಾಂಗಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಭಾಗವೂ ಆಗಿದೆ. 25 ಸಾವಿರದಿಂದ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿವರೆಗೆ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಫ್ಯಾನ್‌ಗಳೂ ಇವೆ!

■ ಚಿತ್ರ-ಲೇಖನ: ದಿಲ್

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಾಗದ ಮಾಡಿದ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ಪಂಚಾ ಕ್ರಿ.ಪೂ 500 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಇತಿಹಾಸ. ಈಗ ಅದು ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡು 'ಫ್ಯಾನ್' ಆಗಿದೆ. ಮನೆಯ ಒಳಾಂಗಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಭಾಗವಾಗುವತ್ತಲೂ ಸಾಗಿದೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲಾಭ ತರುವ ದೊಡ್ಡ ಸರಕೂ ಆಗಿರುವ ಫ್ಯಾನ್ ವಿಜ್ಞಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕೊಡುಗೆ. ಚೀನಾ, ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಹಿತಕರ ಗಾಳಿಯಾಡುವಂಥ ಫ್ಯಾನ್ ರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಬದುಕಿಗೆ, ಜೀವನಶೈಲಿಗೆ ಹೊಸ ಮೆರುಗು ನೀಡಿದೆ.

ಫ್ಯಾನ್ ಇತಿಹಾಸದತ್ತ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಇಷ್ಟು. ಚೀನಾದ ಹನ್ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ತಾಂಗ್ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಪಂಚಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಶ್ವದ ಗಮನ ಸೆಳೆದರು. 17ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟೊ ವಾನ್ ಗ್ಯೂರಿಕೆ, ರಾಬರ್ಟ್ ಹೂಕ್ ಮತ್ತು ರಾಬರ್ಟ್ ಬಾಯ್ಲೆ ಅವರಂಥ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ವಾಯು ಹರಿವಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಸರ್ ಕ್ರಿಸ್ಟೋಫರ್ ಎನ್ನುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಾಸ್ತುವಿದ್ಯಾಸಗಾರ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವಾತಾನುಕೂಲಿತ ಹವೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಫ್ಯಾನ್ ಆವಿಷ್ಕಾರ

ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹವೆಯಾಡದ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಗಣಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಮಾನವ ಅನಾಹುತಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಗಾಳಿ ಸುಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಜಾನ್

ತಿಯೊಫಿಲಿಸ್ ಡೆಸಾಗುಲಿಯರ್ಸ್ ಒಂದು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ಯಾನ್ ಅಳವಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಯಿತು. ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವ ಅನಾಹುತಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾದವು.

ಸಿವಿಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಜಾನ್ ಸ್ಪಿಯರ್ಸನ್ ಮತ್ತು ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಜಾನ್ ಬಡಲ್ ಉತ್ತರ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂಥದೇ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಹಬೆಯನ್ನು ಇಂಧನ ಮೂಲವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಫ್ಯಾನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಯತ್ನಗಳೂ ನಡೆದವು. 1837ರಲ್ಲಿ ವಿಲಿಯಂ ಫೂರ್ನಿಸ್ ಎನ್ನುವ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ತಜ್ಞ ಲೀಡ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹಬೆಯ ಮೂಲಕ ತಿರುಗುವ ಫ್ಯಾನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು. ಆರು ಮೀಟರ್ ಗಾತ್ರದ ಹಬೆಯಿಂದ ಓಡುವ ಫ್ಯಾನ್ ಅನ್ನು ಸೌತ್ ವೇಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಲಿಯಂ ಬ್ರೂಟನ್ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಟ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಭೌತವಿಜ್ಞಾನಿ ಡೇವಿಡ್ ಬಾಸ್‌ವೆಲ್ ರೀಡ್ ನಾಲ್ಕು ಹಬೆ ಇಂಧನ ಮೂಲದ ಫ್ಯಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಲಿವರ್‌ಪೂಲ್‌ನ ಸೇಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದರು. ಇದರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜೇಮ್ಸ್ ನಾಸ್ಮಿತ್ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಥಿಯೊಫಿಲೆ ಗ್ಯುಬಾಲ್, ಜೆ.ಆರ್. ವಾಡ್ಡೆ ಮತ್ತಿತರರು ಆಧುನೀಕರಿಸಿದರು.

ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಫ್ಯಾನ್

1882 ಮತ್ತು 1886ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯೂ ಒರಿಯಾನ್ಸ್‌ನ ಲಾಸ್ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ನಿವಾಸಿ ಪುಯೆರ್ ವ್ಹೀಲರ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತಿರುಗುವ ಫ್ಯಾನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು. ಇದೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ. ಅಮೆರಿಕದ ಕ್ರೂಕರ್ ಅಂಡ್ ಕರ್ಟಿಸ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮೋಟರ್ ಕಂಪೆನಿ

(8ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ)